

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

в січні–жовтні 2019 року

НАСЕЛЕННЯ

Чисельність **наявного населення** в області, за оцінкою, на 1 жовтня 2019р. становила 995,1 тис. осіб. Упродовж січня–вересня 2019р. кількість жителів Чернігівщини зменшилася на 10608 осіб.

Порівняно із січнем–вереснем 2018р. обсяг природного скорочення збільшився на 391 особу.

Упродовж січня–вересня 2019р. народилися 4665 малюків. Кількість померлих склала 14039 осіб.

ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ

У січні–вересні 2019р. **середньомісячна номінальна заробітна плата** штатних працівників підприємств, установ та організацій (з кількістю працюючих 10 осіб і більше) порівняно із січнем–вереснем 2018р. зросла на 18,6% й становила 8077 грн.

До видів економічної діяльності з найвищим рівнем оплати праці відносилися: державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування, фінансова та страхова діяльність, а серед промислових видів діяльності – добувна промисловість і розроблення кар'єрів, виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення, де заробітна плата перевищила середній показник в економіці області у 2,0–1,3 раза.

Найнижчий рівень заробітної плати спостерігався у сфері творчості, мистецтва та розваг, у виробництві меблів, іншої продукції, ремонті і монтажі машин і устаткування, у тимчасовому розміщуванні й організації харчування й не перевищував 70,5% середнього показника в області.

Індекс реальної заробітної плати в січні–вересні 2019р. порівняно з відповідним періодом 2018р. становив 109,3%.

Загальна сума **заборгованості з виплати заробітної плати** впродовж січня–вересня 2019р. зменшилася на 3,5 млн.грн (на 20,5%) та на 1 жовтня 2019р. становила 13,7 млн.грн, що дорівнює 0,9% від фонду оплати праці, нарахованого за вересень 2019р.

Борги працівникам економічно активних підприємств становили 12,5 млн.грн. Їхні розміри збільшилися впродовж січня–вересня 2019р. на 949 тис.грн (на 8,2%). Найбільша заборгованість серед економічно активних підприємств спостерігалася в промисловості – 8,1 млн.грн (64,5% загальної суми).

Кількість працівників економічно активних підприємств, які вчасно не отримали заробітну плату, на 1 жовтня 2019р. становила 1199 осіб

(0,7% загальної кількості штатних працівників, зайнятих в економіці області).

Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому 10449 грн, що на 23,3% більше від середньої заробітної плати, нарахованої за вересень 2019р.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

У січні–вересні 2019р. призначено **субсидії на оплату житлово-комунальних послуг** 165,9 тис. домогосподарств, з них у міських поселеннях – 108,6 тис., у сільській місцевості – 57,3 тис.

Сума призначених субсидій у січні–вересні 2019р. становила 42,7 млн.грн, з неї в міських поселеннях – 32,7 млн.грн, у сільській місцевості – 10 млн.грн.

Середній розмір призначеної субсидії на одне домогосподарство у вересні 2019р. становив 67,8 грн (у серпні 2019р. – 83,1 грн).

Крім того, у січні–вересні 2019р. 25,2 тис. домогосподарств області було призначено **субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива**, з них у міських поселеннях – 4,3 тис., у сільській місцевості – 20,9 тис.

Середній розмір призначеної у вересні 2019р. субсидії цього виду на одне домогосподарство становив 2637 грн (у серпні 2019р. – 3087,4 грн).

У січні–вересні 2019р. сума субсидій, отриманих домогосподарствами на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, становила 76,3 млн.грн.

У січні–вересні 2019р. населенням області **сплачено за житлово-комунальні послуги** 2416,7 млн.грн, що становить 108,6% нарахованих за цей період сум (за рахунок погашення боргу попередніх періодів). За постачання електричної енергії сплачено 616,4 млн.грн.

На кінець вересня 2019р. заборгованість населення зі сплати за постачання природного газу становила 390,6 млн.грн, за централізоване опалення та постачання гарячої води – 155,7 млн.грн, за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій – 53,5 млн.грн, за централізоване постачання холодної води та водовідведення – 42,6 млн.грн, за вивезення побутових відходів – 12,5 млн.грн, за постачання електричної енергії – 78,7 млн.грн.

СПОЖИВЧІ ЦІНИ

Індекс споживчих цін (індекс інфляції) у січні–жовтні 2019р. в області становив 104,1%, в Україні – 104,2%.

На продовольчому ринку найбільше (на 26,8%) подорожчали фрукти, на 0,9 – 16,2% – молоко, сири, масло, цукор, риба та продукти з риби, м'ясо та м'ясопродукти, макаронні вироби, хліб, продукти переробки

зернових. Водночас яйця знизилися в ціні на 18,6%, овочі – на 16,5%, рис – на 5,3%.

Тютюнові вироби стали дорожчими на 16,3%, алкогольні напої – на 6,5%.

Ціни (тарифи) на утримання будинків та прибудинкових територій збільшилися на 27,1%, опалення – на 17,4%, гарячу воду – на 16,3%, холодну воду – на 8,8%, каналізацію – на 6,1%. Разом із тим, відбулося зниження цін на природний газ на 27,6%.

Проїзд у залізничному пасажирському транспорті став дорожчим на 28,5%, у автодорожньому – на 6,6%, проте паливо та мастила знизилися в ціні на 9,3%.

Вартість мобільного зв'язку зросла на 29,3%, місцевого телефонного зв'язку – на 17,7%, поштових послуг – на 14,3%, Інтернету – на 10,5%.

ПРОМИСЛОВІСТЬ

У січні–жовтні 2019р. порівняно із січнем–жовтнем 2018р. **індекс промислової продукції** становив 90,1%.

У **добувній промисловості і розробленні кар'єрів** обсяги промислового виробництва проти минулорічного показника склали 103,5%, у **переробній промисловості** – 86,2%.

На підприємствах із виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів обсяг промислової продукції зменшився на 17,4%. Зменшилося виробництво хліба та виробів хлібобулочних, нетривалого зберігання – на 11,8%, оселедців солоних – на 13,3%, борошна пшеничного чи пшенично-житнього – на 26,5%, яловичини і телятини, свіжих чи охолоджених - туш, напівтуш, четвертин необвалених – на 29,5%, молока і вершків коагульованих, йогурту, кефіру, сметани та інших ферментованих продуктів – на 29,8%, масла вершкового жирністю не більше 85% – на 33,7%, сиру тертого, порошкового, голубого та іншого неплавленого (крім свіжого сиру, сиру із молочної сироватки та кисломолочного сиру) – на 34,5%.

Водночас зросло виробництво олії соняшникової та її фракцій, нерафінованих (крім хімічно модифікованих) у 3,5 раза, свинини свіжої чи охолодженої - туш, напівтуш (уключаючи оброблених сіллю чи консервантами для тимчасового зберігання) – на 31,2%, молока та вершків незгущених й без додавання цукру чи інших підсолоджувальних речовин жирністю більше 1%, але не більше 6%, у первинних пакуваннях об'ємом нетто не більше 2 л – на 3,1%, виробів ковбасних та подібних продуктів з м'яса, субпродуктів чи крові тварин та подібних виробів і харчових продуктів на їхній основі (крім виробів ковбасних з печінки та страв готових) – на 0,1%.

У текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів індекс промислової продукції становив 82,4%, у виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній

діяльності – 86,6%, у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – 101,8%, у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 101,7%, у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування, – 133,2%, у машинобудуванні – 79,1%.

У постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря випуск промислової продукції проти січня–жовтня 2018р. склав 94,2%.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Індекс сільськогосподарської продукції в січні–жовтні 2019р., за розрахунками, становив 102,1% до січня–жовтня 2018р., у т.ч. в підприємствах – 107%, господарствах населення – 91%.

Індекс обсягу виробництва продукції рослинництва за січень–жовтень 2019р. порівняно з відповідним періодом 2018р. становив 102,8%, у т.ч. в підприємствах – 107,4%, господарствах населення – 89,2%.

Станом на 1 листопада п.р. господарствами всіх категорій одержано 4002,1 тис.т **зерна** (у початково оприбуткованій масі), що на 17,9% більше ніж було одержано на початок листопада попереднього року, 619,7 тис.т **соняшнику** (на 8,4% більше, ніж рік тому), 194,5 тис.т **овочів відкритого ґрунту** (104,8% до відповідної дати минулого року), **картоплі** накопано 1191,8 тис.т (84,9%), зібрано 14 тис.т **плодів та ягід** (64,5% до відповідної дати минулого року). Господарствами населення вироблено 97,6% **овочів** та 94% **картоплі** загальнообласного обсягу.

Індекс виробництва продукції тваринництва за січень–жовтень 2019р. порівняно з відповідним періодом 2018р. становив 98,9%, у т.ч. в підприємствах – 103,9%, господарствах населення – 94,8%.

За розрахунками, на 1 листопада 2019р. загальна кількість **великої рогатої худоби** була 182,8 тис. голів (на 5% менше 1 листопада 2018р.), у т.ч. **корів** – 99,1 тис. (на 5,7% менше); **свиней** – 195,6 тис. (на 13,6% більше), **овець і кіз** – 36,7 тис. (на 3,7% менше), **птиці свійської** – 4348,9 тис. голів (на 2% менше).

У господарствах населення утримувалося 45,7% загальної кількості великої рогатої худоби, у т.ч. корів – 57,1%; 37,8% – свиней, 94,6% – овець і кіз та 95,1% – птиці свійської.

Господарствами всіх категорій у січні–жовтні 2019р. реалізовані на забій 42,6 тис.т **худоби та птиці** (у живій масі), що на 7,8% більше, ніж у січні–жовтні 2018р., вироблені 447,1 тис.т **молока** (на 3,7% менше) та 270,2 млн.шт **яєць** (на 1,2% більше).

Питома вага господарств населення в загальному виробництві м'яса становила 39,9%, молока – 53,3%, яєць – 85,5%.

На 1 листопада 2019р. в підприємствах, які вирощують, та підприємствах, що займаються зберіганням і переробленням культур зернових та зернобобових **було в наявності** 1741,9 тис.т зерна (на 5,5%

більше проти 1 листопада 2018р.), у т.ч. 1392,3 тис.т кукурудзи, 233,8 тис.т пшениці, 54,4 тис.т ячменю, 20,1 тис.т жита. Насіння соняшнику зберігалося 237,6 тис.т (на 14,3% більше, ніж рік тому).

БУДІВНИЦТВО

У січні–жовтні 2019р. підприємствами області **вироблено будівельної продукції** на суму 1404,8 млн.грн. Індекс будівельної продукції в січні–жовтні 2019р. порівняно із січнем–жовтнем 2018р. становив 159,3%.

Обсяги будівництва будівель зросли на 51,8% (житлових – на 53,6%, нежитлових – на 50,5%), інженерних споруд – на 81,3%.

Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення становили 68,7% від загального обсягу виробленої будівельної продукції, капітальний і поточний ремонт – 25,1% та 6,2% відповідно.

У січні–вересні 2019р. в області прийнято в експлуатацію 115,5 тис.м² **загальної площі житлових будівель (нове будівництво)**, з яких 29,9 тис.м² (або 25,9% загального обсягу житла) відповідно до Порядку прийняття в експлуатацію об'єктів, збудованих без дозвільного документа на виконання будівельних робіт, затвердженого наказом Мінрегіону від 03.07.2018 № 158 (далі – Порядок).

Загальна площа прийнятого в експлуатацію житла в січні–вересні 2019р. порівняно із січнем–вереснем 2018р. збільшилася в 1,8 раза, при цьому без урахування площі, прийнятої в експлуатацію відповідно до Порядку, – на 35,2%.

У міській місцевості прийнято в експлуатацію 94,7 тис.м² загальної площі житла (82% загального обсягу), у сільській – 20,8 тис.м² (18%). Обсяги прийнятого в експлуатацію житла в міській місцевості порівняно із січнем–вереснем 2018р. зросли у 2 рази, у сільській – на 36,1%.

Крім того, у січні–вересні 2019р. в області прийнято в експлуатацію дачні та садові будинки (нове будівництво) загальною площею 7,3 тис.м², з яких 3,7 тис.м² – відповідно до Порядку. Загальна площа прийнятих в експлуатацію дачних і садових будинків порівняно із січнем–вереснем 2018р. збільшилась у 2,4 раза.

КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ

У січні–вересні 2019р. підприємства та організації області за рахунок усіх джерел фінансування освоїли 5376,2 млн.грн капітальних інвестицій, що на 8,6% менше від обсягу капітальних інвестицій у січні–вересні 2018р.

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (98,2% загального обсягу) спрямовано в матеріальні активи.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 3940,4 млн.грн (73,3%).

Кредити банків та інші позики становили 316,9 млн.грн (5,9%), кошти населення на будівництво житла – 205,1 млн.грн (3,8%). За рахунок коштів державного бюджету освоєно 168,4 млн.грн (3,1%), місцевих бюджетів – 707,5 млн.грн (13,2%).

У структурі капітальних інвестицій за видами економічної діяльності переважало сільське, лісове та рибне господарство – 50% загального обсягу, на промисловість припадало 14,7%, на державне управління й оборону; обов'язкове соціальне страхування – 13%, на будівництво – 10,1%.

Частка освоєних капітальних інвестицій підприємствами транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності склала 3,5%, підприємствами оптової та роздрібною торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 2,5%.

Капітальні інвестиції в житлове будівництво збільшилися на 15,8% порівняно із січнем–вереснем 2018р.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У січні–вересні 2019р. експорт **товарів** становив 548385,8 тис.дол. США, імпорт – 327741,7 тис.дол. Порівняно із січнем–вереснем 2018р. експорт збільшився на 6,1% (на 31720,6 тис.дол.), імпорт зменшився на 13,7% (на 51925,9 тис.дол.). Позитивне сальдо становило 220644,1 тис.дол. (у січні–вересні 2018р. також позитивне – 136997,6 тис.дол.).

У загальному обсязі експорту товарів порівняно із січнем–вереснем 2018р. збільшилася частка насіння і плодів олійних рослин, зернових культур, готових харчових продуктів. Натомість зменшилася частка паперу та картону, взуття, текстильних матеріалів та текстильних виробів, деревини і виробів із деревини.

Обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 237906,8 тис.дол., або 43,4% від загального обсягу експорту (у січні–вересні 2018р. – 184501,7 тис.дол., або 35,7%), та збільшився порівняно із січнем–вереснем 2018р. на 53405,1 тис.дол., або на 28,9%.

Найвагоміші експортні поставки товарів серед країн ЄС здійснювалися до Нідерландів, Іспанії, Італії, Румунії, Литви та Німеччини.

Серед інших країн світу найбільше експортувалися товари до Азербайджану, Білорусі, Єгипту, Туреччини та Китаю.

Серед найбільших країн-партнерів експорт товарів збільшився до Азербайджану в 4,3 раза, Литви – у 2,4 раза, Німеччини – в 1,9 раза, Іспанії – в 1,6 раза, Італії – на 9,6%, Білорусі – на 4,4%; зменшився до Китаю – на 14,8%, Румунії – на 12,3%, Нідерландів – на 9,5%, Єгипту – на 6,5%, Туреччини – на 6%.

У загальному обсязі імпорту товарів збільшилася частка готових харчових продуктів, засобів наземного транспорту, крім залізничного, продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості. Зменшилася

частка машин, обладнання та механізмів; електротехнічного обладнання, текстильних матеріалів та текстильних виробів, паперу та картону, полімерних матеріалів, пластмас та виробів із них, мінеральних продуктів.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 141525,5 тис.дол., або 43,2% загального обсягу (у січні–вересні 2018р. – відповідно 173538,1 тис.дол. та 45,7%), та зменшився проти січня–вересня 2018р. на 32012,6 тис.дол., або на 18,4%.

Серед країн ЄС найвагоміші імпорتنі поставки товарів надходили з Німеччини, Італії, Литви, Польщі та Великої Британії.

Серед інших країн світу найбільші імпорتنі поставки товарів надходили з Білорусі, Російської Федерації, Китаю, Бразилії та США.

Порівняно із січнем–вереснем 2018р. імпорт товарів збільшився з Бразилії – на 20,6% та Китаю – на 10,9%; зменшився з Російської Федерації – на 45,7%, США – на 36,4%, Німеччини – на 24,7%, Польщі – на 21,4%, Литви – на 16,2%, Італії – на 8,2%, Великої Британії – на 2,1%, Білорусі – на 0,2%.

У січні–вересні 2019р. експорт **послуг** становив 20645,5 тис.дол. США, імпорт – 20561,2 тис.дол. Порівняно із січнем–вереснем 2018р. експорт збільшився на 3,5% (на 688,9 тис.дол.), імпорт – на 39,4% (на 5810,6 тис.дол.). Позитивне сальдо становило 84,3 тис.дол. (у січні–вересні 2018р. також позитивне – 5206 тис.дол.).

У загальному обсязі експорту послуг порівняно із січнем–вереснем 2018р. збільшилася частка транспортних та ділових послуг. Натомість зменшилася частка послуг із переробки матеріальних ресурсів, у сфері комунікацій, комп'ютерних та інформаційних послуг.

Обсяг експорту послуг країнам Європейського Союзу становив 15306,9 тис.дол., або 74,1% від загального обсягу експорту (у січні–вересні 2018р. – 15455,4 тис.дол., або 77,4%), та зменшився порівняно із січнем–вереснем 2018р. на 1%.

Основними партнерами в експорті послуг були Румунія, Нідерланди, США, Литва, Російська Федерація, Італія, Канада, Чехія, Німеччина, Латвія.

Проти січня–вересня 2018р. зріс експорт послуг до Російської Федерації (у 3,1 раза), Чехії (на 34,4%), США (на 10,2%), Нідерландів (на 8%), Литви (на 2,2%), Латвії (на 1%); зменшився до Німеччини (на 23,7%), Італії (на 23,5%), Румунії (на 12,5%), Канади (на 4,4%).

У загальному обсязі імпорту збільшилася частка роялті та інших послуг, пов'язаних із використанням інтелектуальної власності, та ділових. Зменшилася частка послуг, пов'язаних із подорожами, та транспортних.

Імпорт послуг від країн Європейського Союзу становив 18962,6 тис.дол., або 92,2% від загального обсягу імпорту (у січні–вересні 2018р. – відповідно 13559,8 тис.дол. та 91,9%), та збільшився проти січня–вересня 2018р. на 39,8%.

Основними партнерами в імпорті послуг були Велика Британія, Польща, Російська Федерація та Німеччина.

Порівняно із січнем–вереснем 2018р. імпорт послуг зріс із Російської Федерації та Великої Британії, зменшився з Німеччини та Польщі.

У січні–вересні 2019р. в економіку Чернігівської області іноземними інвесторами з 5 країн світу вкладено 3759,6 тис.дол. США **прямих інвестицій** (акціонерного капіталу).

Обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу), унесених в економіку Чернігівської області з початку інвестування, на 1 жовтня 2019р. становив 440315,5 тис.дол. США.

Інвестиції надійшли з 38 країн світу. З країн ЄС з початку інвестування внесено 419427 тис.дол. (95,3% загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 20888,5 тис.дол. (4,7%).

До основних країн-інвесторів, на які припадає 96,3% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Велика Британія, Польща, Кіпр, Нідерланди, Китай, Швейцарія, Латвія, Туреччина.

На підприємствах промисловості області зосереджено 91,2% загального обсягу прямих інвестицій, на підприємствах сільського, лісового та рибного господарства – 4,6%, у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – 1,6%, тимчасового розміщування й організації харчування – 1,2%, в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном – 0,5%.

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

Оборот роздрібної торгівлі, який включає дані щодо роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у січні–жовтні 2019р. становив 15577,5 млн.грн, що в порівнянних цінах на 0,9% більше від обсягу січня–жовтня 2018р.

Роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі (юридичних осіб) у січні–жовтні 2019р. становив 10268,5 млн.грн і в порівнянних цінах зріс проти січня–жовтня 2018р. на 4,5%.

ТРАНСПОРТ

У січні–жовтні 2019р. вантажооборот підприємств транспорту становив 905,5 млн.ткм, або 110,9% від обсягу січня–жовтня 2018р. Підприємствами транспорту **перевезено** 1551,6 тис.т **вантажів**, що становить 133,6% від обсягу січня–жовтня 2018р.

Підприємствами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) за січень–жовтень 2019р. виконано вантажооборот в обсязі 881,2 млн.ткм, який зріс на 7,9% порівняно із січнем–жовтнем 2018р. та перевезено 1371,3 тис.т вантажів, що на 18,1% більше, ніж у січні–жовтні 2018р.

Річковим транспортом перевезено вантажів в обсязі 180,3 тис.т.

У січні–жовтні 2019р. усіма видами транспорту виконано пасажирооборот в обсязі 590,5 млн.пас.км, послугами **пасажи́рського транспорту** скористалися 60,9 млн пасажирів, що становить, відповідно, 95,7% та 88,8% від обсягу січня–жовтня 2018р.

Послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалися 31,3 млн пасажирів, що становить 92,5% рівня січня–жовтня 2018р. Перевезення пасажирів автотранспортом фізичних осіб-підприємців становили 12,1 млн пасажирів (92,2% до січня–жовтня 2018р.).

Міським електротранспортом перевезено 29,6 млн пасажирів, що становить 85,2% рівня січня–жовтня 2018р.

Головне управління статистики
у Чернігівській області